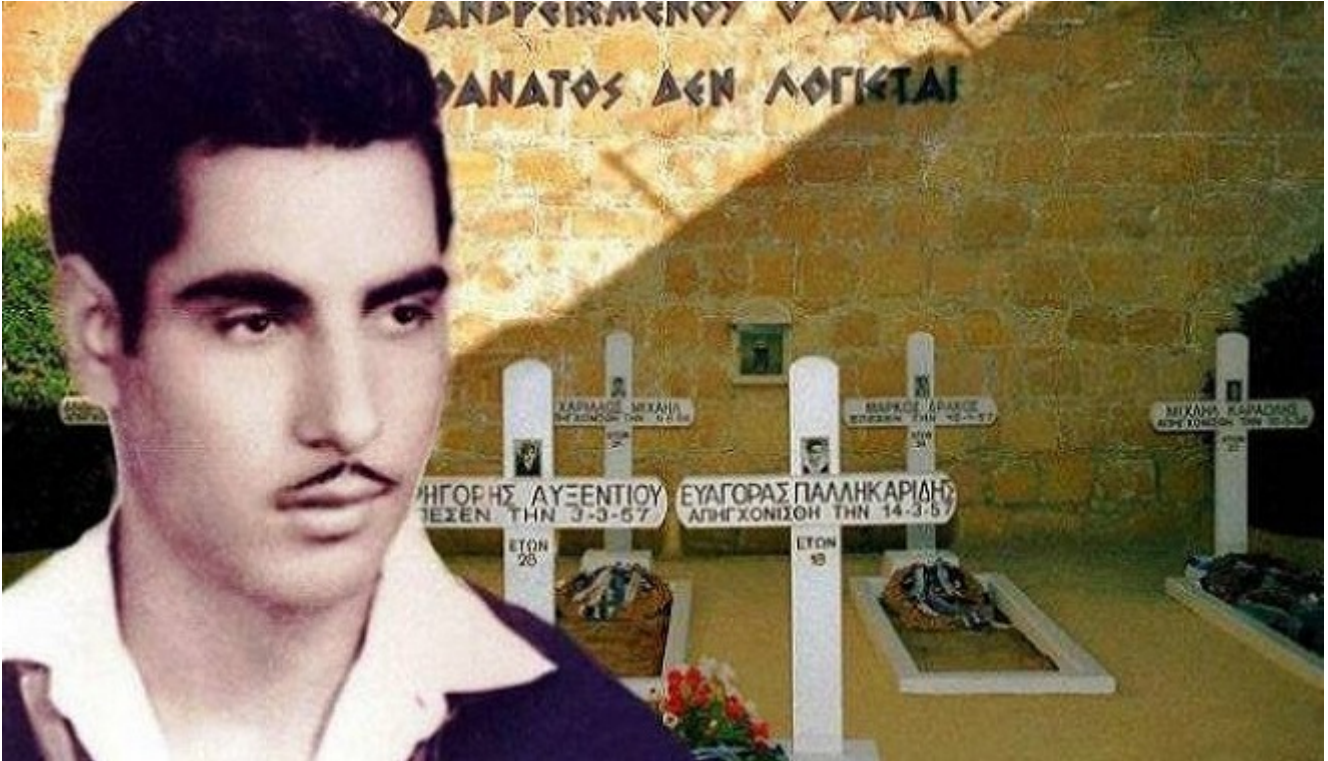

Ο εθνομάρτυρας Ευαγόρας Παλληκαρίδης

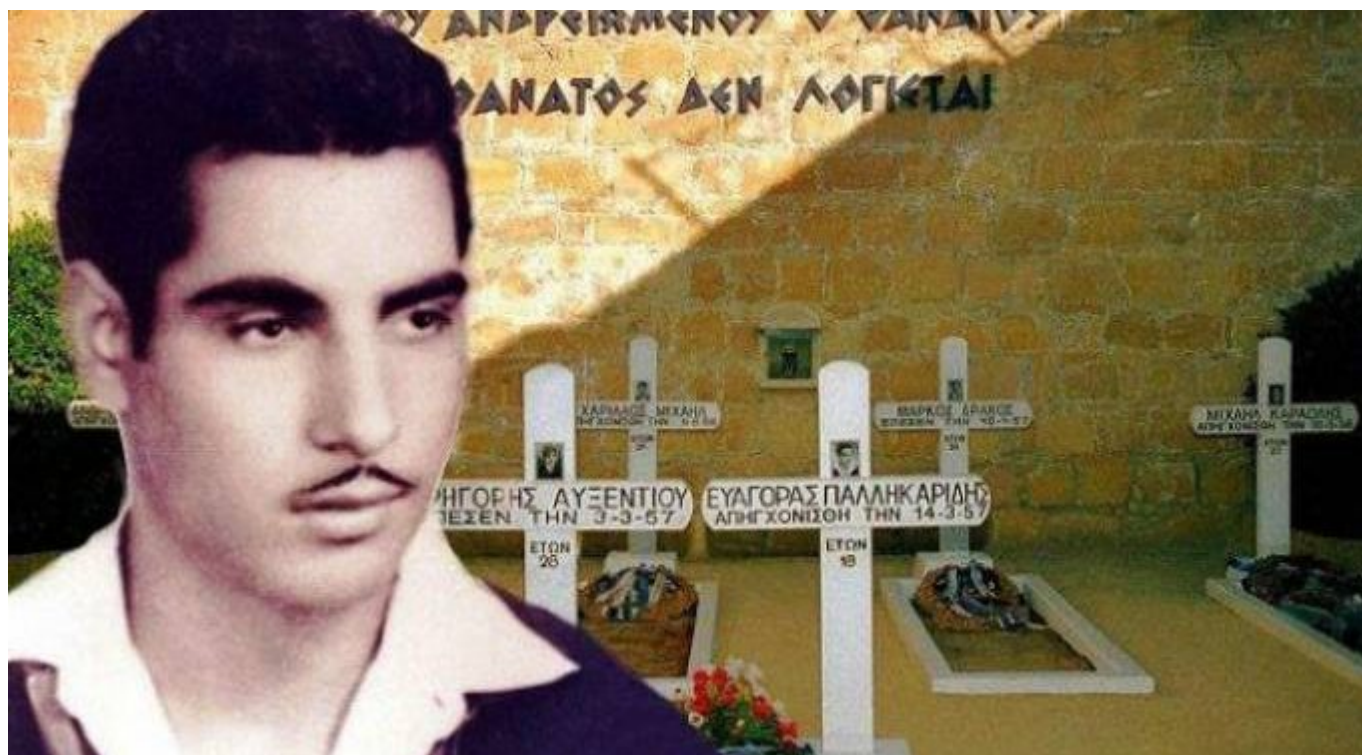
[Πολιτισμός](#) / [Μορφές](#)

[Πάνος Ν. Αβραμόπουλος, M.Sc Δ/χος Μηχανικός Ε.Μ.Π.](#)

Πρότυπο εθνικής αξιοπρέπειας, ηθικής ευαισθησίας, δημοκρατικού ήθους και απαρασάλευτης πίστης στην ελευθερία, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης κατέχει περίσεπτη θέση στο αέτωμα των μαρτύρων του κυπριακού ελληνισμού. Αγwonίστηκε με πάθος και αμείωτη ένταση για την ανεξαρτησία της Κύπρου, ενάντια στην αγγλική αποικιοκρατία και την τουρκική επιβουλή και απαγχονίστηκε τον Μάρτιο του 1957, ποτίζοντας με το αθώο αίμα του, το δένδρο της κυπριακής ελευθερίας. Και σήμερα που η μαρτυρική νήσος της Κύπρου βάλλεται αλύπητα - και στο όνομά της ολάκερος ο ελληνισμός - απο τις ύαινες του διεθνούς τοκογλυφικού χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου, η αναρρίπιση της ιερής μνήμης μαρτύρων του ηθικού αναστήματος Παλληκαρίδη, είναι περισσότερο απο ποτέ επιβεβλημένη. Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης είδε το φως της ζωής, στην Τσάδα της Πάφου στις 28 Φεβρουαρίου του 1938, αποτελώντας το τέταρτο παιδί της οικογένειας του Μιλτιάδη Παλληκαρίδη. Με έντονο το άνοιγμα της ηθικής ευαισθησίας του, στους διαρκείς αγώνες και τις προπαρασκευαστικές ζυμώσεις για την ανεξαρτησία της Κύπρου. Τα χρόνια της νιότης του συνέπεσαν με την αγγλική κυριαρχία στην Μεγαλόνησο και με την προσπάθεια αποτροπής κάθε κίνησης προς την

πολιτική της αυτονομία. Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης εμπροστισμένος από μικρός στα ιερά νάματα του πατριωτισμού και στην ιδέα της ηθικής και εθνικής ακεραΐωσης των απανταχού αλύτρωτων ελλήνων, ευαισθητοποιήθηκε αμέσως στο εθνικό κέλευσμα της ανεξαρτησίας της Κύπρου. Ήδη ως άριστος μαθητής στις τάξεις του δημοτικού σχολείου, επιδεικνύει ξεχωριστή ωριμότητα για την ηλικία του στα εθνικά θέματα. Πρόσφορο έδαφος θα βρεί ο νεαρός Ευαγόρας για να εκδηλώσει τον πατριωτισμό του, στο μεγαλοπρεπές γεγονός της επικείμενης στέψης της βασίλισσας Ελισάβετ, που αναμένεται να εορτασθεί με κάθε επισημότητα στις αποικίες. Η στέψη της βασίλισσας θα υλοποιούνταν στις 2 Ιουνίου. Και ήδη από τις 2 Απριλίου, ο μικρός Ευαγόρας πρωταγωνιστούσε σε εκδηλώσεις εναντίον των Άγγλων. Στα πλαίσια του εορτασμού της στέψης, πολλά δημόσια κτίρια είχαν σημαιοστολισθεί με την αγγλική σημαία.

Είχε αναρτηθεί λοιπόν στην Πάφο στο «Ιακώβειο» Γυμναστήριο, η σημαία των Βρετανών. Ο Ευαγόρας μαζί με συμμαθητές του, αλλά και με φοιτητές από το Λιασίδειο Κολλέγιο, οργανώνουν αντιβρετανική διαδήλωση, με αίτημα την υποστολή της σημαίας των Άγγλων, αλλά και την εκκένωση του γηπέδου από τους αστυνομικούς και τους στρατιώτες. Και σε μια έξαρση του πατριωτισμού του αναρριχήθηκε στον ιστό, υπέστειλε και έσκισε την αγγλική σημαία. Οπότε και σηματοδότησε την γενίκευση των κινητοποιήσεων. Οι νεολαίοι ενθαρρυμένοι από την στάση του Ευαγόρα συγκρούστηκαν με την αστυνομία, που ενισχύθηκε από τους Τούρκους. Ωστόσο με σύνεση προκειμένου να αποτραπούν αιματηρά

επεισόδια, ο διοικητής έδωσε εντολή να αποσυρθούν οι αστυνόμοι. Η στέψη της βασίλισσας επουδενί λόγω δεν έπρεπε να αμαυρωθεί απο τις αιματηρές συγκρούσεις. Όμως με την ενεργό αντίσταση των μαθητών και των φοιτητών, τελικά η εορτή της στέψης στην Πάφο ματαιώθηκε, συνιστώντας το μοναδικό μέρος που δεν συμμετείχε εορταστικά στο γεγονός. Για την υποστολή της σημαίας ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης συνελήφθη, αλλά ένεκα του νεαρού της ηλικίας του αφέθηκε ελεύθερος. Το επεισόδιο αυτό δρομολόγησε την ενεργή ανάμειξη πλέον του νεαρού Ευαγόρα, στο πατριωτικό κίνημα των Κυπρίων αγωνιστών. Έτσι μόλις 17 ετών αφήνει το σχολείο του και στρατεύεται στις αντάρτικες ομάδες της ΕΟΚΑ. Τον Νοέμβριο του 1955 στα πλαίσια των διαδηλώσεων που οργάνωσε η ANE (Άλκιμος Νεολαία της ΕΟΚΑ), οι μαθητές συγκεντρώθηκαν για να καταγγείλουν τον αυταρχισμό της Βρετανικής αποικιοκρατίας. Ο στρατός και η αστυνομία είχαν εντολή να πυροβολήσουν τυφλά τους διαδηλωτές. Έγιναν συλλήψεις και απο τους πρώτους συλληφθέντες ο Ευαγόρας, κατηγορήθηκε ότι συμμετείχε σε παράνομη κινητοποίηση. Ο νεαρός αγωνιστής αποποιήθηκε την κατηγορία και το δικαστήριο ανεβλήθη για τον Δεκέμβριο. Όμως είχε ξεκινήσει η αντίστροφη μέτρηση για τον νεαρό Κύπριο αγωνιστή. Προτού ξεκινήσει η δίκη του απο μια εσωτερική παρόρμηση, αισθάνθηκε την ανάγκη διαβλέποντας το επερχόμενο τέλος, να χαιρετήσει τους συμμαθητές του. Επεσκέφθη έτσι το σχολείο του χωρίς να γίνει αντιληπτός και άφησε στην έδρα ένα σημείωμά του. Διάχυτο απο συγκίνηση, αλλά και απο το στοιχείο της τραγικότητας αφού προαισθαντόνταν το τέλος του, το σημειωμα έγραφε :

«Παλιοί συμμαθηταί, Αυτή την ώρα κάποιος λείπει ανάμεσά σας, κάποιος που φεύγει αναζητώντας λίγο ελεύθερο αέρα, κάποιος που μπορεί να μην τον ξαναδείτε παρά μόνο νεκρό. Μην κλάψετε στον τάφο του. Δεν κάνει να τον κλαίτε. Λίγα λουλούδια του Μαγιού σκορπάτε του στον τάφο. Του φτάνει αυτό ΜΟΝΑΧΑ.

Θα πάρω μιαν ανηφορά θα πάρω μονοπάτια
να βρώ τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά.
Θ' αφήσω αδέφλφια συγγενείς, τη μάνα, τον πατέρα
μεσ' τα λαγκάδια πέρα και τις βουνοπλαγιές.
Ψάχνοντας για τη Λευτεριά θα 'χω παρέα μόνη
κατάλευκο το χιόνι , βουνά και ρεματιές.
Τώρα κι αν είναι χειμωνιά, θα 'ρθει το καλοκαίρι
Τη λευτεριά να φέρει σε πόλεις και χωριά.
Θα πάρω μιαν ανηφορά θα πάρω μονοπάτια
να βρώ τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά.
Τα σκαλοπάτια θ' ανεβώ, θα μπω σ' ένα παλάτι,
Το ξέρω θαν' άπατη, δεν θαν αληθινό.

Μες' το παλάτι θα γυρνώ ώσπου να βρω το θρόνο,
Βασίλισσα μια μόνο να κάθεται σ' αυτό.

Κόρη πανώρια θα της πω, άνοιξε τα φτερά σου
και πάρε με κοντά σου, μονάχα αυτό ζητώ.

Γειά σας παλιοί συμμαθηταί. Τα τελευταία λόγια τα γράφω σήμερα για σας.

Κι όποιος θελήσει για να βρεί ένα χαμένο αδελφό, ένα παλιό του φίλο, ας πάρει
μιαν ανηφοριά ας πάρει μονοπάτια να βρεί τα σκαλοπάτια που παν στη λευτεριά.
Με την ελευθερία μαζί, μπορεί να βρεί και εμένα. Αν ζώ, θα μ' βρει εκεί.

Στίχοι έμπλεοι απο την ανένδοτη αγωνιστικότητα του νεαρού μαχητή, που
ανεδείκνυαν μαζί με τον φλογερό πατριωτισμό του και το έξοχο λυρικό κύτταρο
της ψυχής του. Δοθέντος ότι ο νεαρός Ευαγόρας, πέραν της αριστείας του στο
σχολείο, διακρίνονταν για τον επίζηλο λυρικό του οίστρο. Και οι δάσκαλοί του και
οι συμμαθητές του, αναγνώριζαν στο πρόσωπό του, παρά την νεαρή ηλικία του ένα
ώριμο και ξεχωριστό ποιητικό ταλέντο. Και τις λίγες ώρες της ηθικής του
ξαποστασίας ο νεαρός αγωνιστής, παράλληλα με την μελέτη πατριωτικών
βιβλίων, τις αφιέρωνε για να καταστρώσει, τούς εκπληκτικούς του στίχους, που
μαρτυρούσαν μια σπάνια και ελπιδοφόρα λυρική συνείδηση. Τα λίγα ποιήματά του
που έχουν διασωθεί, επιβεβαιώνουν, ότι αν δεν είχε φύγει τόσο πρόωρα και άδικα
απο την ζωή, θα εξελίσσονταν σε έναν σπουδαίας αισθητικής αξίας ποιητή. Οι
στίχοι του Ευαγόρα, είχαν παράλληλα με την αισθητική τους επιμέλεια και ένα
ασύγγνωστο ηθικό βάθος, που τεκμηριώνει την προηγμένη για την ηλικία του
πνευματική ωριμότητα. Φεύ έφυγε νέος, θυσιαζόμενος στον βωμό της ελευθερίας,
της Κυπριακής πατρίδας.

Το τέλος θα έλθει πάραυτα μετά απο μια άλλη σύλληψη στην πυρά πάντα του
αγώνα ανεξαρτησίας των μαρτυρικών Κυπρίων αδελφών μας. Στις 18 Δεκεμβρίου
του 1956 ο νεαρός Ευαγόρας, απο κοινού με άλλους 2 συντρόφους του μετέφεραν
όπλα απο την Λυσό. Ατυχώς όμως έπεσαν πανω σε αγγλική περίπολο. Οι άλλοι δυο
σύντροφοι του Ευαγόρα κατόρθωσαν να διαφύγουν, αλλά αυτός συνελήφθη. Έφερε
μαζί του ένα οπλοπολυβόλο Μπρέν, που όμως γρασαρισμένο καθώς ήταν, δεν
μπορούσε να χρησιμοποιηθεί άμεσα. Όμως στην κατοχή του βρέθηκαν και 3
γεμιστήρες, που τεκμηριώναν κατά τους Άγγλους την ενοχή του. Η κατηγορία του
ήταν σαφής, κατοχή και διακίνηση οπλισμού, με σκοπό ανατρεπικές ενέργειες. Τον
μετήγαν στην Λευκωσία και η δίκη του προσδιορίστηκε για τις 25 Φεβρουαρίου.
Παρότι οι συνήγοροι του νεαρού Ευαγόρα κατέβαλαν προσπάθεια να τον πείσουν
να ομολογήσει και να ελαφρύνει έτσι τη θέση του, ο Παλληκαρίδης σαν γνήσιος
πατριώτης, ήταν ακλόνητος στις αντιαποικιοκρατικές θέσεις του. Είχε επίγνωση
όι βάδιζε πρὸς το θάνατο και μάλιστα με το μαρτύριο του απαγχονισμού, αλλά
έμεινε ανένδοτος στη σαφή και ωμή παραδοχή της κατηγορίας του. Περιορίστηκε

στη λιτή, αλλά τόσο μεστή σε σπάνιο για την ηλικία του πατριωτικό ήθος δήλωση : «Γνωρίζω ότι θα με κρεμάσετε.Ότι έκαμα το έκαμα ως Έλλην Κύπριος, όστις ζητεί την ελευθερίαν του.Τίποτα άλλο». Ο διαφαινόμενος απαγχονισμός του Ευαγόρα κινητοποίησε την μαθητιώσα και φοιτητιώσα νεολαία. Αμέσως μετά την καταδίκη του όλοι οι μαθητές του Γυμνασίου Πάφου, αποσύρθηκαν απο τα μαθήματά τους, με αίτημα την απονομή χάριτος στον νεαρό Ευαγόρα. Απέστειλαν μάλιστα και τηλεγράφημα στον Βρετανό υπουργό Εξωτερικών Χάρντινγκ ζητώντας σθεναρά την χάρη. Απο την στιγμή εκείνη σύσσωμος ο κυπριακός ελληνισμός, επιφανείς προσωπικότητες απο την Ελλάδα και την Ευρώπη, θρησκευτικοί ηγέτες, αλλά και άνθρωποι των γραμμάτων και του πολιτισμού απο όλον τον κόσμο, ένωσαν δυναμικά την φωνή τους προς την αγγλική κυβέρνηση και διπλωματία για απονομή χάριτος, στον μαρτυρικό νεαρό Κύπριο αγωνιστή. Στην Αθήνα η «Κυπριακή αδελφότητα Αθηνών» απευθύνει θερμή πράκκληση στον βασιλέα Πάυλο, να παρέμβει και να αποτρέψει τον απαγχονισμό. Σύσσωμο το Ελληνικό Κοινοβούλιο αποστέλλει τηλεγραφήματα στην Βουλή των Κοινοτήτων και τα Ηνωμένα Έθνη, ζητώντας χάρη. Στον μεγάλο αγώνα αποτροπής της εκτέλεσης της ποινής, ενώνονται ακόμα ο αρχιεπίσκοπος Δωρόθεος, ο Δήμαρχος Λευκωσίας Δέρδης, ο χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας Γεννάδιος, ο αρχιεπίσκοπος Νοτίου Αφρικής Νικόδημος, συντεχνίες απο την Αγγλία, 40 Άγγλοι βουλευτές του εργατικού κόμματος, ο αμερικανός γεροισιαστής Fulton, πλήθος διανοουμένων απο όλο τον κόσμο, μα και απλοί πολίτες που αισθάνονται ντροπή και απέχθεια για την αντιανθρώπινη πάνω απο όλα επικείμενη εκτέλεση του νεαρού κυπρίου αγωνιστή. Εις μάτην όμως διότι τόσο ο υπουργός Εξωτερικών Χάρντινγκ, όσο και η αγγλική διπλωματία ευρύτερα, είναι αμετάπειστοι στον ειδεχθή απαγχονισμό του τραγικού Ευαγόρα. Συγκλονισμένη η παγκόσμια κοινότητα παρακολουθεί τις εξελίξεις, προσμένοντας το θαύμα της αποτροπής της ποινής.

Ο Κύπριος όμως νεομάρτυρας έχει επίγνωση του μαρτυρικού του τέλους. Με την ηθική λεβεντιά και την ψυχική μεγαλωσύνη, που διέκρινε αείποτε όλους τους ήρωες της ελληνικής ελευθερίας, περιμένει καρτερικά τον απαγχονισμό του, υπακούοντας στο υπέρτατο χρέος για την πατρίδα. Με στωϊκότητα και καρτερία δέχεται την τραγική μοίρα του έλληνα μάρτυρα. Επιδεικνύοντας στωϊκισμό, περιορίζεται σε ένα απέριττο γράμμα, μέσα στο οποίο αποτυπώνει την θέρμη και την ηθική ζέση της αθάνατης ελληνικής ψυχής. Γράφει συγκινητικά :

«Θ' ακολουθήσω με θάρρος τη μοίρα μου.Ίσως αυτό νάναι το τελευταίο μου γράμμα. Μα πάλι δεν πειράζει. Δεν λυπάμαι για τίποτα. Ας χάσω το κάθε τι. Μια φορά κανείς πεθαίνει.Θα βαδίσω χαρούμενος στην τελευταία μου κατοικία. Τι σήμερα τι αύριο; Όλοι πεθαίνουν μια μέρα. Είναι καλό πράγμα να πεθαίνει κανείς για την Ελλάδα. Ωρα 7:30. Η πιο όμορφη μέρα της ζωής μου. Η πιο όμορφη ώρα.Μη

ρωτάτε γιατί».

Με τον μαρτυρικό του απαγχονισμό, ο λαμπρός νέος Ευαγόρας Παλληκαρίδης, πότισε το δένδρο της Κυπριακής ελευθερίας και αποτύπωσε ανεξάλειπτα το στίγμα του, στον μακρύ αγώνα για την πολιτική ανεξαρτησία του Κυπριακού ελληνισμού. Ήταν ένας άγγελος της Ελλάδος, που πλέον κατέχει επίζηλη θέση, στο περίσεπτο αέτωμα των μαρτύρων του έθνους.

PERMANENTLY_REMOVED